

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова приймальної комісії,
ректор Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна

Тетяна КАГАНОВСЬКА

“ _____ ” _____ 2022 р.

ПРОГРАМА

фахових випробувань для вступу до аспірантури

**на освітньо-наукову програму Філологія (українська мова та
література, слов'янські мови та літератури, світова література)**

філологічного факультету
з галузі 03 Гуманітарні науки
за спеціальністю 035 Філологія

Харків – 2022

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД
Сертифікат 58E2D9E7F900307B040000009E3A2500EDECA000
Підписувач Пантелеймонов Антон Віталійович
Дійсний з 17.02.2022 15:51:27 по 17.02.2024 15:51:27

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

1901/53 від 11.05.2022

РОСІЙСЬКА МОВА

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ. ЛЕКСИКОГРАФІЯ

1. Слово як основна одиниця російської мови, його основні ознаки та функції.
2. Лексичне значення слова. Багатоаспектність вивчення лексичного значення у сучасній лінгвістиці. Основні типи лексичних значень слова (концепція акад. В. В. Виноградова та сучасні теорії).
3. Структура лексичного значення. Типологія сем.
4. Моносемія та полісемія у російській мові. Питання про лексико-семантичні варіанти багатозначного слова. Способи утворення полісемії. Метафора та метонімія як види перенесення найменувань та переосмислення значень у російській мові.
5. Лексична омонімія у російській мові. Типи лексичних омонімів за походженням та структурою. Словники омонімів російської мови.
6. Лексичні синоніми в російській мові. Синонімічний ряд та його домінанта. Синонімічне гніздо. Типи синонімів, їх семантичні та стилістичні функції. Словники синонімів.
7. Антонімія у російській мові. Структурні та семантичні типи антонімів. Словники антонімів російської мови.
8. Системні відносини у російській лексиці: парадигматичні, синтагматичні, епідигматичні відносини. Способи їхньої структуризації. Лексичні мікросистеми.
9. Склад російської лексики з погляду її походження. Історичні та етимологічні словники російської мови.
10. Склад російської лексики з погляду активного та пасивного запасу. Неографічні видання 70–80-х років. та останніх років.
11. Склад російської лексики за стильовою приналежністю та емоційно-експресивною забарвленістю.
12. Фразеологія як розділ науки про російську мову. Концепція фразеологічної одиниці. Основні типи фразеологічних одиниць у концепції В. В. Виноградова та сучасних теоріях, їх диференціальні ознаки.
13. Лексикографія як розділ науки про російську мову. Лінгвістичні та енциклопедичні словники. Тлумачні словники російської мови як основний лексикографічний тип (загальна характеристика).

ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГІЯ. ОРФОЕПІЯ.

1. Предмет та завдання курсу “Фонетика”. Описова, історична, порівняльна, загальна фонетика. Методи вивчення фонетики. Практичне значення фонетики. Зв'язок фонетики з іншими розділами мовознавства.
2. Фонетичне членування мовного потоку. Фраза, мовленнєвий такт (синтагма), фонетичне слово. Сегментні та суперсегментні фонетичні одиниці.
3. Мовний апарат людини. Функціонування різних частин артикуляційного апарату в процесі створення мовлення. Активні та пасивні органи мови. Інструментальні методи вивчення артикуляції звуків.
4. Виділення звуку у мовному потоці. Аспекти характеристики звуку (артикуляційний, акустичний, багатофункціональний). Підстави поділу звуків на голосні та приголосні.
5. Артикуляційна характеристика голосних звуків. Акомодація. Голосні в ненаголошеній позиції: редукція голосних.
6. Артикуляційна характеристика приголосних. Шумні (глухі та дзвінкі) та сонорні приголосні. Тверді та м'які приголосні, їх артикуляційні відмінності. Класифікація приголосних за місцем і способом створення, конфігурацією язика.
7. Визначення звуку з акустичної точки зору. Висота, сила, тривалість та тембр – основні акустичні характеристики звуку мови. Акустична класифікація звуків

- російської мови (класифікація Г. Фанта та М. Халле). Співвідношення артикуляційної та акустичної класифікацій звуків.
8. Склад. Типи складів. Різні теорії мови (експіраторна, сонорна, динамічна, теорія м'язової напруги та ін.). Основні правила складоподілу.
 9. Словесний наголос у російській мові. Характер та особливості наголосу. Енклітики та проклітики. Побічний наголос. Фразовий, тактовий та логічний наголос.
 10. Інтонія. Основні типи інтонаційних конструкцій у російській мові. Розрізняльна роль інтонації.
 11. Концепція фонем. Перцептивна та сигніфікативна функції фонем. Позиційні та непозиційні чергування. Сильні та слабкі позиції фонем. Гіперфонемі. Московська, Ленінградська, Празька фонологічні школи. Фонологічна концепція, представлена у пізніх роботах Р.І. Аванесова.
 12. Склад голосних фонем російської мови. Диференційні та інтегральні ознаки голосних фонем. Особливості наголошеного вокалізму. Ненаголошений вокалізм: акання, ікання.
 13. Склад приголосних фонем. Позиційні чергування приголосних фонем. Чергування глухих і дзвінких шумних. Сильні та слабкі позиції приголосних за твердістю-м'якістю. Чергування свистячих і шиплячих. Чергування з нулем звуку ("невимовні приголосні").
 14. Орфоепія. Поняття орфоепічної норми. Норма та варіативність. "Молодша" та "старша" норми. Походження та розвиток норм російської літературної вимови. Причини порушення норм. Стилї вимови. Основні орфоепічні словники та довідники.
 15. Основні норми російської літературної вимови у сфері голосних.
 16. Основні норми російської літературної вимови у сфері приголосних. Якість окремих приголосних. Вимова дзвінких та глухих приголосних. Пом'якшення приголосних перед м'якими приголосними. Подвійні приголосні. Вимова сполучень приголосних. "Невимовні" приголосні.
 17. Вимова деяких граматичних форм. Вимова по батькові у поєднанні з іменами. Чоловічі імена разом із по батькові. Фонетика іншомовних слів. Російська сценічна вимова.

МОРФЕМІКА ТА СЛОВОТВІР

1. Теоретичне та практичне значення морфеміки. Російська мова як мова синтетичного ладу – флективна, фузійна. Основні поняття морфеміки - "морфема", "морф", "аломорфи" та ін. Класифікація морфем. Ознаки різних типів морфем.
2. Процедура морфемного аналізу – методи похідності та залишкового членування – стосовно слів різних структурних типів. Членовані та нечленовані слова. Словники морфем, їхні завдання. Науковий морфемний аналіз у порівнянні зі шкільним розбором слова за складом.
3. Корінь слова. Вільний та пов'язаний корінь. Поняття словотвірного гнізда, вершини словотвірного гнізда. Відмінність словотвірного гнізда від кореневого, лексичного (А. Н. Тихонов). Історичні чергування звуків, варіювання кореня. Явище опрощення. Історичні зміни у морфемній будові слова, їх результати – у працях вчених Казанської лінгвістичної школи. Унікальний корінь.
4. Роль словотвору у формуванні мовної картини світу: словотворчі процеси як відображення систематизуючої роботи людського мислення, різна роль похідних та непохідних слів у поданні світу (Є.С.Кубрякова). Основні наукові поняття - "мотивація", "мотивуюче слово", "мотивоване слово" та ін. Словотвірні словники, їхні завдання.

5. Морфологічні та неморфологічні способи словотворення. Проста та комбінована афіксація. Складання, види складання. Аббревіація.
6. Твірна основа та словотвірний формант – два складники наукового словотвірного аналізу. Морфонологічні зміни в основі у процесі словотвору. Словотвірний формант у вузькому (робочому) та широкому (науковому) розумінні (РГ-80). Синхронічний словотвірний аналіз, його відмінність від діахронічного. Гетерохронність словотвору.
7. Словотвірний тип, параметри опису словотвірного типу в АГ-70 та РГ-80. Пізнавальна цінність поняття «словотвірний тип». Продуктивність – непродуктивність, формальна та семантична регулярність словотвірного типу. Узуальне та okazіональне словотворення.
8. Словотвірне значення, його відмінність від лексичного значення слова та граматичного значення. Роль словотвірного значення у формуванні лексичного значення похідного слова. Концепція внутрішньої форми. Фразеологізація словотвірного значення. Пізнавальна цінність поняття «словотвірне значення» для оволодіння мовою як системою. Синтаксична деривація та лексична.
9. Порівняльна характеристика морфемного та словотвірного аналізу: об'єкт, мета, методи, процедура, результат. Прокоментуйте тезу про те, що морфемна структура слова – це його застигла генеалогія (О.С.Кубрякова, В.В.Лопатін).

МОРФОЛОГІЯ

1. Предмет та завдання морфології. Слово та словоформа. Словоформа як об'єкт вивчення у морфології. Поняття парадигми, типи парадигм. Граматичне значення (ГЗ), засоби та способи його вираження. Відмінність ГЗ від лексичного та дериваційного. Морфологічна категорія (МК) як система протиставлених один одному граматичних значень, виражених певними граматичними показниками.
2. Самостійні та службові частини мови. Принципи виділення частин мови: семантичний, морфологічний, синтаксичний. Два підходи до розподілу слів за частинами мови. Частина мови як лексико-граматичний клас слів (В. В. Виноградов) і частина мови як граматичний клас слів (Ф. Ф. Фортунатов). Числівники та займенники як дискусійні класи слів. Компромісність традиційного розподілу слів за частинами мови як відображення мовної асиметрії.
3. Іменник як частина мови. Лексико-граматичні розряди іменників. Морфологічна категорія числа як словозмінна категорія. Морфологічна категорія роду як класифікаційна (несловозмінна) категорія іменників. Рід та погоджувальний клас. Беззмістовність та лексична роз'єднаність МК роду у іменників – назв неістот. Рід іменників – назв істот. Рід невідмінюваних іменників та аббревіатур.
4. Категорія відмінка як словозмінна змістовна морфологічна категорія. Питання кількості відмінків. Основні значення відмінків. Типи відмін іменників. Робота А. А. Залізняка «Русское именное словоизменение».
5. Прикметник як частина мови: категоріальне значення, набір та характер морфологічних категорій, синтаксичні функції та зв'язки прикметників. Якісні та відносні прикметники. Категорія атрибутивності/неатрибутивності. Короткі форми якісних прикметників у сучасній російській мові, їх творення, граматичні особливості, синтаксичні функції, особливості значення та вживання. Ступені порівняння прикметників. Типи відмін прикметників. Ад'єктивне відмінювання прикметників, його різновиди, характер флексій. Змішане відмінювання прикметників.
6. Граматичні ознаки числівників. Обсяг частини мови. Характер зв'язку числівників із іменниками. Розряди числівників. Категорія відмінка у числівників. Типи відмін числівників.
7. Різні підходи до статусу частини мови займенникових слів. Займенники як дейктичні слова. Граматика займенників (займенникові прикметники, числівники та прислівники). Займенники-іменники як особлива частина мови. Особливості морфологічних категорій роду, числа та відмінка у займенників-іменників. Відмінювання займенників різних граматичних

груп.

8. Семантичні та граматичні властивості дієслова. Об'єм дієслівної лексики. Предикативні та непередикативні форми дієслова. Дві основи дієслова. Класи дієслів. Ізольовані дієслова.
9. Перехідні та неперехідні дієслова. Зворотні дієслова. Значення та функції постфіксу -ся, його багатозначність. Дієслівна категорія стану.
10. Вид як класифікаційна семантична морфологічна категорія. Вид та парадигма дієслова. Творення дієслів доконаного та недоконаного виду. Поняття видової пари. Семантичні типи видових опозицій. Одновидові та двовидові дієслова. Значення роботи Ю. С. Маслова «Вид и лексическое значение глагола в современном русском языке». Способи дієслівної дії.
11. Словозмінні категорії дієслова. Морфологічна категорія способу. Морфологічна категорія особи. Словозмінна категорія часу дієслова. Система форм часів, їх утворення та значення. Відмінювання дієслів.
12. Дієприкметник як непередикативна форма дієслова. Утворення форм дієприкметників. Вид і перехідність як чинники, що впливають на утворення дієприкметників. Особливості морфологічних категорій часу та стану у дієприкметників. Дієприслівник як дієслівна словоформа. Творення дієприслівників. Інфінітив, його синтаксичні функції.
13. Категоріальне значення, синтаксичні зв'язки та функції, незмінність прислівників. Означальні та обставинні прислівники. Ступені порівняння якісно-означальних прислівників. Питання щодо слів категорії стану.
14. Основні класифікації прийменників, сполучників, часток.

СИНТАКСИС

1. Предмет синтаксису. Синтаксичні одиниці: одиниці докомунікативного рівня - синтаксема, словосполучення; комунікативного рівня - речення (просте і складне). Зв'язок синтаксису із фонетикою, морфологією, семантикою, словотвором.
2. Поняття «синтаксеми» – мінімальної синтаксичної одиниці. Триєдність ознак форми, значення та функції як основа виділення синтаксеми. Функціональні типи синтаксем - вільні, зумовлені, пов'язані. Типологія синтаксем від «значення» (темпоральні, локативні, каузативні та ін.). «Синтаксичний словник» Г. А. Золотової. Співвідношення понять «синтаксеми» та «члена речення». Пріоритет морфологічної форми у традиційній системі членів речення.
3. Словосполучення як синтаксичне явище. Типологія синтаксичних зв'язків, семантико-синтаксичних відносин між компонентами словосполучення. Теорія валентності дієслова та питання про слабе та сильне управління. Поняття номінації та номіналізації. Асиметрія форми та змісту на рівні словосполучення. Відмінності словосполучення від речення та слова.
4. Просте речення як комунікативна одиниця. Аспекти його вивчення у російській синтаксичній науці: традиційна формально-синтаксична концепція, яка зберігається у шкільній граматиці; структурно-семантична концепція АГ-70 та РГ-80; комунікативна граMATика Г. А. Золотової, Н. К. Оніпенко, М. Ю. Сидорової. Основні наукові поняття теорії речення - "передикативність", "модальність", "темпоральність", "персональність", "комунікативна мета". Парадигма речення.
5. Семантико-синтаксичні категорії простого речення: головні компоненти (суб'єкт та предикат), поширювачі (речення та прислівні). Детермінант (ситуант) як непередикативний поширювач речення. Порівняльна характеристика синтаксичних концепцій: співвідношення понять «суб'єктний детермінант» (АГ-70, РГ-80) та «суб'єкт» (Г. А. Золотова).
6. Принципи класифікації простих речень у шкільній та науковій граматиці. Обґрунтування принципу односкладності простих речень у традиційній граматиці (А. А. Шахматов). Подання цих речень у структурно-семантичній концепції АГ-

- 70, РГ-80 та комунікативній граматиці Г. А. Золотової. Система моделей речень у комунікативній граматиці Г. А. Золотової як відображення роботи людської свідомості щодо категоризації дійсності у мовних формах.
7. Актуальне членування речення. Його зв'язок із контекстом, словопорядком, логічним наголосом, інтонацією. Значення актуального членування для організації тексту. Основні функції порядку слів у російській мові.
 8. Поняття про ускладнене речення. Місце ускладненого речення у синтаксичній системі. Поняття вторинної предикативності. Поліпропозитивність та поліпредикативність ускладненого речення. Синтагматичне членування та комунікативна структура. Комунікативне навантаження ускладнюючих компонентів та пунктуація.
 9. Види ускладнюючих (напівпредикативних) компонентів: синтагматично пов'язані з синтаксемами базового речення (однорідні, відокремлені, уточнюючі); синтагматично не пов'язані (парантези, вставні, звернення). Таксисні відносини між основним предикатом та напівпредикативними компонентами: темпоральність, персональність, модальність.
 10. Складне речення: граматична природа, структура, значення, засоби зв'язку. Сурядність та підрядність у складному реченні: відмінності на формально-синтаксичному, семантичному та комунікативному рівнях. Асиметрія між формою та змістом. Принципи класифікації складносурядних та складнопідрядних речень. Пунктуація.
 11. Основні структурно-семантичні типи безсполучникових складних речень. Роль інтонації та лексико-граматичних засобів зв'язку у безсполучниковому реченні. Питання їх класифікації. Пунктуація.

ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

1. Історична граматика російської мови, її предмет та завдання.
2. Основні джерела вивчення історії російської мови. Основні методи історичного вивчення мови.
3. Звуковий лад східнослов'янських діалектів дописемної пори (праслов'янська спадщина). Основні зміни в історії звукового ладу праслов'янської мови, що визначили характер фонетичної системи східнослов'янських діалектів у порівнянні із південно- і західнослов'янськими. Перетворення кількісних відносин у системі вокалізму на якісні; доля дифтонгів та дифтонгічних сполучень. Історія праслов'янських палаталізацій приголосних.
4. Закони, що визначали структуру складу у давньоруській мові. Система голосних фонем давньоруської мови. Ступінь підйому голосних. Питання ряду голосного як про розрізняльну ознаку голосних фонем. Місце лабіалізованих та нелабіалізованих голосних у системі. Редуковані голосні як особливі фонemi.
5. Система приголосних фонем давньоруської мови. Класифікація приголосних за місцем та способом утворення. Приголосні глухі та дзвінкі. Приголосні тверді та м'які. Вторинне пом'якшення приголосних
6. Зміни у фонетичній системі давньоруської мови у зв'язку з процесом падіння редукованих.
7. Становлення категорії твердості ~ м'якості приголосних у російській мові. Роль падіння редукованих у формуванні пар приголосних, протиставлених за ознакою твердості ~ м'якості. Затвердіння шиплячих і [ц] протягом XIV — XV ст. Зміна якості звуків [ш'т'ш'], [ж'д'ж'].
8. Становлення співвідносного ряду парних глухих ~ дзвінких приголосних фонем у зв'язку з появою позицій нейтралізації за цією ознакою.

9. Історія голосних звуків середнього підйому. Наслідки лабіалізації [e] для системи фонем російської мови.
10. Історія голосних верхньо-середнього підйому /ê/ і /ô/
11. Історія акання. Гіпотези про час виникнення акання, первинні території акаючих говірок, про причини виникнення акання.
12. Проблематика та завдання історичної морфології. Основні тенденції розвитку морфологічного устрою російської мови. Протиставлення імені та дієслова у системі частин мови. Основні категорії імені та дієслова.
13. Іменник у давньоруській мові в період найстаріших пам'яток. Категорія роду. Система трьох чисел та категорія збірності. Типи відмінювання, що встановлюються за показаннями найстаріших давньоруських текстів. Втрата категорії двоїни.
14. Перегрупування типів відмінювання іменників в однині. Значення категорії роду у перегрупуванні іменних парадигм в однині.
15. Уніфікація типів відмінювання іменників у множині. Розвиток граматичної протиставленості однини та множини. Нейтралізація родових відмінностей у формах множини займенників, прикметників та іменників; словозмінні наслідки цієї нейтралізації, вплив її на історію форм множини іменників. Історія категорії одухотвореності.
16. Система займенникових слів у період найстаріших пам'яток. Розряди займенників та їх морфологічні особливості. Система форм особових займенників у давньоруській мові. Система форм неособових займенників.
17. Історія особових та неособових займенників. Історія вказівних займенників.
18. Прикметник у період найдавніших давньоруських пам'яток. Основні категорії прикметника. Відмінювання прикметників. Розряди прикметників за значенням. Система форм якісних прикметників; способи вираження значень вищого та найвищого ступенів порівняння. Повні прикметники у давньоруській мові, їх загальне значення та синтаксична функція.
19. Історія іменних форм прикметників. Історія займенникових форм. Історія форм вищого ступеня порівняння.
20. Лічильні слова у найстаріших східнослов'янських пам'ятках. Особливості категорій та форм різних груп лічильних слів. Складні числові найменування.
21. Процес семантичного та граматичного перетворення лічильних слів у назви абстрактних чисел. Утворення складних та складених числівників. Узагальнення синтаксичної сполучуваності лічильних слів із іменниками. Доля збірних числових найменувань у російській мові, їх граматичне зближення з кількісними числівниками.
22. Система дієслівних форм у давньоруській мові. Система форм дійсного способу в давньоруській мові. Утворення і відмінювання форм наказового способу. Система форм умовного способу.
23. Історія форм теперішнього (майбутнього простого) часу в російській мові. Історія форм майбутнього часу. Взаємодія видового та часового значень. Перетворення системи минулих часів. Зв'язок цього процесу із взаємодією видових і часових значень у системі відмінюваних форм.
24. Історія форм ірреальних способів.
25. Остаточне становлення категорії виду.
26. Система іменних форм дієслова у давньоруських пам'ятках: інфінітив, супін, дієприкметникові форми; специфіка дієслівних категорій, які зберігаються іменними формами

27. Історія інфінітиву та супіну Історія дієприкметників у російській мові. Закріплення іменних форм дійсних дієприкметників у функції "другорядного присудка", перетворення дійсних дієприкметників у категорію дієприслівника.

ЛІТЕРАТУРА

ЛЕКСИКОЛОГІЯ. ФРАЗЕОЛОГІЯ. ЛЕКСИКОГРАФІЯ

1. Апресян Ю. Д. Избранные труды, том I. Лексическая семантика: синонимические средства языка. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Школа «Языки русской культуры», Изд. фирма «Восточная литература» РАН, 1995. VIII с., 472 с.
2. Апресян Ю. Д. Избранные труды, том II. Интегральное описание языка и системная лексикография. М.: Школа «Языки русской культуры», 1995. 767 с.
3. Апресян Ю. Д. Структура словарной статьи словаря // Новый объяснительный словарь синонимов русского языка / под общ. рук. Ю. Д. Апресяна. М.: Школа «Языки русской культуры», 2003. 2-е изд., испр. и доп. С. XII–XXI.
4. Виноградов В. В. Лексикология и лексикография. Избранные труды. Москва: Наука, 1977.
5. Денисов П. Н. Лексика русского языка и принципы её описания. Изд. 2. Москва: Русский язык, 1993.
6. Зализняк Анна А. Многозначность в языке и способы ее представления. М.: Языки славянских культур, 2006. 672 с.
7. Караулов Ю. Н. Общая и русская идеография. Москва: Наука, 1976.
8. Новиков Л. А. Семантика русского языка. Москва: Высшая школа, 1982.
9. Шмелев Д. Н. Современный русский язык. Лексика. Москва: Просвещение, 1977.
10. Русский язык конца XX столетия (1985–1995). Москва, 1996.
11. Современный русский язык: учебник для студентов-филологов спец. университетов / В. А. Белошапкова. Москва, 2000.
12. Современный русский язык / Новиков Л. А. Санкт-Петербург, 2001.
13. Фомина М. И. Современный русский язык. Лексикология. Москва, 2001.
14. Чернцова Е. В. Дискурсивное варьирование когнитивной семантики слова: опыт интегрального исследования (на материале глагольных предикатов *казаться*, *показаться*, девербатива *кажимость*, парентезы *кажется*): монография. Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2019. 428 с.
15. Языковая картина мира и системная лексикография / В. Ю. Апресян, Ю. Д. Апресян, Е. Э. Бабаева, О. Ю. Богуславская, Б. Л. Иомдин, Т. В. Крылова, И. Б. Левонтина, А. В. Санников, Е. В. Урысон; отв. ред. Ю. Д. Апресян. М.: Языки славянских культур, 2006. 912 с.

Словники

16. Активный словарь русского языка. Тт. 1—2 (А—Б, В—Г). / В. Ю. Апресян, Ю. Д. Апресян, Е. Э. Бабаева, О. Ю. Богуславская, И. В. Галактионова, М. Я. Гловинская, Б. Л. Иомдин, Т. В. Крылова, И. Б. Левонтина, А. И. Лопухина, А. В. Птенцова, А. В. Санников, Е. В. Урысон; отв. ред. акад. Ю. Д. Апресян. Москва: Языки славянской культуры, 2014.
17. Большой толковый словарь русского языка / гл. ред. С. А. Кузнецов. СПб.: «Норинт», 2008. 1536 с.
18. Даль В. И. Толковый словарь живого великорусского языка: в 4 т. М.: Гос. изд. иностр. и нац. словарей, 1955.
19. Новый объяснительный словарь синонимов русского языка / В. Ю. Апресян, Ю. Д. Апресян, Е. Э. Бабаева, О. Ю. Богуславская, И. В. Галактионова, М. Я. Гловинская, С. А. Григорьева, Б. Л. Иомдин, Т. В. Крылова, И. Б. Левонтина, А. В. Птенцов,

- А. В. Санников, Е. В. Урысон; под общ. рук. акад. Ю. Д. Апресяна. Москва: Шк. «Языки славянской культуры», 2003. 2-е изд., испр. и доп. 1488 с.
20. Русский язык: Энциклопедия / гл. ред. Ю. Н. Караулов. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Большая российская энциклопедия: Дрофа, 2008. 703 с.
- Ожегов С. И. Словарь русского языка: ок. 57 000 слов. М.: Русский язык, 1986. 797 с.
21. Ожегов С. И., Шведова Н. Ю. Толковый словарь русского языка: 80 000 слов и фразеологических выражений / РАН, Ин-т рус. яз. им. В. В. Виноградова. М.: ООО «А ТЕМП», 2006. 4-е изд., доп. 944 с.
22. Словарь современного русского литературного языка: в 17 т. Москва, Ленинград: Изд-во АН СССР, 1950–1960. Т. 5. 1956. 1916 с.
23. Словарь русского языка: в 4 т. / под ред. А. П. Евгеньевой. Москва: Русский язык, 1981–1984. Т. 2. 1983. 736 с.
24. Толковый словарь русского языка: в 4 т. / под ред. проф. Д. Н. Ушакова. М.: Гос. изд. иностр. и нац. словарей, 1935–1940. Т. 1. 1935. 1566 с.

ФОНЕТИКА. ФОНОЛОГИЯ. ОРФОЭПИЯ

Основна

1. Современный русский язык: учебник для студентов-филологов спец. университетов / под ред. В. А. Белошапковой. Москва, 2000.
2. Буланин Л. Л. Фонетика современного русского языка. Москва, 2011.
3. Аванесов Р. И. Русское литературное произношение. Москва, 1984.
4. Касаткин Л. Л., Клобуков Е. В., Львов М. Р. и др. Русский язык: В 2 ч. Москва, 1989. Ч. 1
5. Касаткин Л. Л. Современный русский язык. Фонетика. Москва, 2008.
6. Князев С. В., Пожарицкая С. К. Современный русский литературный язык: Фонетика, орфоэпия, графика и орфография. Москва, 2011.
7. Мусатов В. Н. Русский язык. Фонетика. Фонология. Орфоэпия. Графика. Орфография. Москва, 2012.
8. Панов М. В. Современный русский язык. Фонетика. Москва, 1979.
9. Попов М. Б. Фонетика современного русского языка: учебник. Санкт-Петербург, 2014.
10. Современный русский язык: Фонетика. Лексикология. Словообразование. Морфология. Синтаксис / Л. Новиков, Л. Зубкова, В. Иванов, В. Петрянкина. Санкт-Петербург, 2001.
11. Шанский Н. М., Иванов В. В. Современный русский язык: В 3 ч. Москва, 1987. Ч. 1.

Додаткова

1. Богомазов Г. Н. Современный русский литературный язык. Фонетика. Москва, 2001.
2. Бодуэн де Куртенэ И. А. Избранные труды по общему языкознанию. В 2 т. Т. 1. Москва, 1963.
3. Бондарко Л. В. Звуковой строй современного русского языка. Москва, 1977.
4. Брызгунова Е. А. Звуки и интонация русской речи. Москва, 1983.
5. Брызгунова Е. А. Интонация // Русская грамматика. Москва, 1980. Т. 1.
6. Панов М. В. Русская фонетика. Москва, 1967.
7. Реформатский А. А. Из истории отечественной фонологии. Москва, 1970.
8. Трубецкой Н. С. Основы фонологии. Москва, 1960.
9. Щерба Л. В. Русские гласные в качественном и количественном отношении. Ленинград, 1983.
10. Якобсон Р. О., Фант Г., Халле М. Введение в анализ речи // Новое в лингвистике. Вып. 2. Москва, 1962.

МОРФЕМІКА ТА СЛОВОТВІР

Основна

1. Богородицкий В. А. Общий курс русской грамматики. Москва, 1935.
2. Быкова Л. А., Чернцова Е. В. Теория и практика морфемного анализа: учебно-методическое пособие для студентов отделения русского языка и литературы филологического факультета. Харьков: ХНУ имени В.Н.Каразина, 2006.
3. Виноградов В. В. Русский язык (Грамматическое учение о слове). 2-е изд. Москва: Высшая школа, 1972. 614 с.
4. Винокур Г. О. Заметки по русскому словообразованию // Избранные работы по русскому языку. Москва, 1959. С. 419–441.
5. Грамматика современного русского литературного языка / отв. ред. Н. Ю. Шведова. Москва: Наука, 1970. 767 с.
6. Земская Е. А. Современный русский язык: Словообразование. Москва, 1973.
7. Земская Е. А. Словообразование как деятельность. Москва, 1992.
8. Кубрякова Е. С. Основы морфологического анализа. Москва, 1974.
9. Кубрякова Е. С. Роль словообразования в формировании языковой картины мира // Роль человеческого фактора в языке. Язык и картина мира. Москва, 1988.
10. Лопатин В. В. Русская словообразовательная морфемика. Проблемы и принципы описания. Москва: Наука, 1977. 315 с.
11. Моисеев А. И. Основные вопросы словообразования в современном русском литературном языке. Ленинград, 1987.
12. Основные понятия морфемии. Словообразование // Русская грамматика: в 2 т. / гл. ред. Н. Ю. Шведова. Москва: Наука, 1980. Т. 1.
13. Селиванова Е. А. Современный русский язык. Словообразование. Черкассы, 2015.
14. Современный русский язык / В. А. Белошапкова, Е. А. Брызгунова, Е. А. Земская и др.; под ред. В. А. Белошапковой. 2-е изд., испр. и доп. Москва: Высш. шк., 1989. 800 с.
15. Тихонов А. Н. Основные понятия русского словообразования // Словообразовательный словарь русского языка: в 2 т. Москва, 1985. Т. 1. С. 18–52.
16. Улуханов И. С. Словообразовательная семантика в русском языке и принципы ее описания. Москва: Наука, 1977. 256 с.
17. Цыганенко Г. П. Состав слова и словообразование в русском языке. Киев: Радянська школа, 1978. 152 с.
18. Шанский Н. М., Тихонов А. Н. Современный русский язык: в 3 ч. Ч. 2. Словообразование. Москва: Просвещение, 1981. 270 с.

Додаткова

19. Бодуэн де Куртенэ И. А. Об общих причинах языковых изменений // Избранные труды по общему языкознанию. Т. 1. Москва: Изд-во АН СССР, 1963. С. 222–254.
20. Булаховский Л. А. Деэтимологизация в русском языке // Труды института русского языка. Т. 1. Москва-Ленинград: Изд-во АН СССР, 1949. С. 147–209.
21. Ольшанский О. Е. Ученые казанской лингвистической школы об исторических изменениях морфемного строения слова. Славянск, СГПИ, 1992. 33 с.
22. Пешковский А. М. Русский синтаксис в научном освещении. Москва: Учпедгиз, 1956. 511 с.

Словники

23. Зализняк А. А. Грамматический словарь русского языка: Словоизменение. Ок. 100000 слов. М.: Русский язык, 1980. 880 с.
24. Кузнецова А. И., Ефремова Т. Ф. Словарь морфем русского языка: ок. 52000 слов. Москва: Русский язык, 1986. 1136 с.

25. Лингвистический энциклопедический словарь [Электронный ресурс] / гл. ред. В. Н. Ярцева. Режим доступа: <http://lingvisticheskiy-slovar.ru/>
26. Потиха З. А. Школьный словарь строения слов русского языка. Москва, 1987.
27. Русский язык: Энциклопедия / гл. ред. Ю. Н. Караулов. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Большая российская энциклопедия: Дрофа, 2008. 703 с.
28. Тихонов А. Н. Словообразовательный словарь русского языка в 2-х т. Ок. 145000 слов. Москва: Русский язык, 1985.
- Т. 1. Словообразовательные гнезда. А–П. 856 с.
- Т. 2. Словообразовательные гнезда. Р–Я. 886 с.
29. Цыганенко Г. П. Словарь служебных морфем русского языка. Киев, 1982.

МОРФОЛОГИЯ

Основна

1. Виноградов В. В. Русский язык (Грамматическое учение о слове) / под ред. Г. А. Золотовой. 4-е изд. Москва 2001. URL: <https://ksana-k.ru/?p=566>
2. Грамматика современного русского литературного языка / отв. ред. Н. Ю. Шведова. Москва, 1970.
3. Гужва Ф. К. Морфология русского языка: пособ. для учителей. Киев, 1987.
4. Камынина А. А. Современный русский язык: Морфология. Москва, 1999.
5. Касевич В. Б. Семантика. Синтаксис. Морфология. Москва, 1988.
6. Милославский И. Г. Морфологические категории современного русского языка. Морфология, 1981.
7. Мойсеев А. И. Русский язык: Фонетика. Морфология, Орфография. Изд. 2-е, перераб. Москва, 1980.
8. Морфология современного русского языка / С. И. Богданов, Е. Б. Евтюхин, Ю. П. Князев и др. Санкт-Петербург, 2009.
9. Плунгян В. А. Общая морфология: введение в проблематику. Москва, 2000.
10. Распопов И. П., Ломов А. М. Основы русской грамматики. Морфология и синтаксис. Воронеж, 1984.
11. Русская грамматика: В 2 т. / гл. ред. Н. Ю. Шведова. Т.1. Москва, 1980. URL: <http://rusgram.narod.ru/index1.html>
12. Селиванова Е. А. Современный русский язык. Морфология. Черкассы, 2013.
13. Сидоренко Е. Н. Морфология современного русского языка. В 2-х ч. Ч. 1. Симферополь, 2000.
14. Сидоренко Е. Н. Морфология современного русского языка. В 2-х ч. Ч. 2. Симферополь, 2003.
15. Современный русский язык: учебник для студентов-филологов спец. университетов / под ред. В. А. Белошапковой. Москва, 2000.
16. Тихонов А. Н. Современный русский язык. Морфемика. Словообразование. Морфология. Изд. 2-е. Москва, 2003.
17. Цыганенко Г. П. Морфология современного русского языка: Введение. Именные части речи. Донецк, 2005.

Додаткова

1. Бондарко А. В. Грамматическое значение и смысл. Ленинград, 1978.
2. Бондарко А. В. Теория морфологических категорий и аспектологические исследования. Москва, 2005.
3. Бондарко А. В. Основы функциональной грамматики: Языковая интерпретация идеи времени. Санкт_Петербург, 2001.
4. Бондарко А. В., Буланин Л. Л. Русский глагол / под. ред. Ю. С. Маслова. Ленинград, 1967.

5. Булыгина Т. В., Шмелёв А. Д. Языковая концептуализация мира: На материале русской грамматики. Москва, 1997.
6. Гловинская М. Я. Семантические типы видовых противопоставлений русского глагола. Москва, 1982.
7. Зализняк А.А. Грамматический словарь русского языка: Словоизменение. Ок. 100000 слов. Москва, 1980.
8. Зализняк А. А. Русское именное словоизменение. Москва, 1967.
9. Зализняк Анна А., Шмелёв А. Д. Введение в русскую аспектологию. Москва, 2000.
10. Зализняк Анна А., Микаэлян И. Л., Шмелёв А. Д. Русская аспектология: В защиту видовой пары. Москва, 2015.
11. Исаченко А. В. Грамматический строй русского языка в сопоставлении со словацким: Морфология. I-II. 2-е изд. Москва, 2003.
12. Кацнельсон С. Д. Категории языка и мышление: Из научного наследия. Москва, 2001.
13. Кацнельсон С. Д. Типология языка и речевое мышление. 4-е изд. Москва, 2009.
14. Кибрик А. Е. Очерки по общим и прикладным вопросам языкознания (универсальное, типовое и специфичное в языке). Москва, 1992. URL: <https://danefae.org/djvu/kibrik92/>
15. Клобуков Е. В. Семантика падежных форм в современном русском литературном языке. Москва, 1986.
16. Курилович Е. Очерки по лингвистике: Сборник статей. Москва, 1962. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Linguist/kuril/index.php
17. Лингвистический энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н. Ярцева. 2-е изд, доп. Москва, 2002.
18. Маслов Ю. С. Избранные труды: Аспектология. Общее языкознание / сост. и ред. А. В. Бондарко, Т. А. Майсак, В. А. Плунгян. Москва, 2004.
19. Мельчук И. А. Курс общей морфологии. Т. I. Москва; Вена, 1997.
20. Мельчук И. А. Курс общей морфологии. Т. II. Москва; Вена, 1998.
21. Мельчук И. А. Курс общей морфологии. Т. III. Москва; Вена, 2000.
22. Мельчук И. А. Курс общей морфологии. Т. IV. Москва; Вена, 2000.
23. Падучева Е. В. Высказывание и его соотносительность с действительностью: Референциальные аспекты семантики местоимений / отв. ред. В. А. Успенский. Изд. 6-е, испр. Москва, 2010.
24. Падучева Е. В. Семантические исследования: Семантика времени и вида в русском языке. Семантика нарратива. 2-е изд., испр. и доп. Москва, 2011.
25. Панов М. В. О частях речи в русском языке //Труды по общему языкознанию и русскому языку / под ред. Е. А. Земской, С. М. Кузьминой. Т. 1. Москва, 2004.
26. Реформатский А. А. Число и грамматика // Лингвистика и поэтика. Москва, 1987. URL: <http://www.philology.ru/linguistics1/reformatskiy-87b.htm>
27. Русская корпусная грамматика. URL: <http://rusgram.ru/>
28. Петрухина Е. В. Русский глагол: категории вида и времени (в контексте современных лингвистических исследований). Москва, 2009.
29. Теория функциональной грамматики: Введение. Аспектуальность. Временная локализованность. Таксис. 2-е изд. Москва, 2001.
30. Теория функциональной грамматики: Темпоральность. Модальность. Ленинград, 1990.
31. Теория функциональной грамматики: Персональность. Залоговость. Санкт-Петербург, 1991.
32. Теория функциональной грамматики: Субъектность. Объектность. Коммуникативная перспектива высказывания. Определенность / неопределенность. Санкт-Петербург, 1992.

33. Теория функциональной грамматики: Качественность. Количественность. Санкт-Петербург, 1996.
34. Теория функциональной грамматики: Локативность. Бытийность. Посессивность. Обусловленность. Санкт-Петербург, 1996.
35. Фортунатов Ф. Ф. Избранные труды: В 2-х т. Т. 1. Москва, 1956.
36. Холодович А. А. Проблемы грамматической теории. Москва, 1979.
37. Шахматов А. А. Синтаксис русского языка. Москва, 2001.
38. Шведова Н. Ю. Местоимение и смысл: Класс русских местоимений и открываемые ими смысловые пространства. Москва, 1998.
39. Шелякин М. А. Функциональная грамматика русского языка. Москва, 2001. URL: <https://chamillanguerusepour tous.nethouse.ru/static/doc/0000/0000/0188/188207.2xf10mgt1p.pdf>
40. Щерба Л. В. О частях речи в русском языке // Языковая система и речевая деятельность / ред. Л. Р. Зиндер, М. И. Матусевич. Ленинград, 1974. URL: http://el lib.gnpbu.ru/textpage/download/html/?bookhl=&book=scherba_yazykovaya-sistema--deyatelnost_1974
41. Русский язык: Энциклопедия / гл. ред. Ю. Н. Караулов. Москва, 2003.
42. Русский язык: Энциклопедия / под общ. ред. А. М. Молдована. 3-е изд. перераб. и доп. Москва, 2020.
43. Якобсон Р. О. Избранные работы. Москва, 1985.
44. Якобсон Р. О. Шифтеры, глагольные категории и русский глагол // Принципы типологического анализа языков различного строя. Москва, 1972.

СИНТАКСИС

Основна

1. Бабайцева В. В., Максимов Л. Ю. Современный русский язык: учеб. пособ. для студентов по спец. № 2101 «Рус. яз. и лит.»: в 3 ч. Ч. 3 : Синтаксис. Пунктуация. Москва: Просвещение, 1981. 271 с.
2. Валгина Н. С. Современный русский язык: Синтаксис. 4-е изд. М. : Высшая школа, 2003. 432 с.
3. Виноградов В. В. Русский язык (Грамматическое учение о слове). 2-е изд. Москва: Высшая школа, 1972. 614 с.
4. Грамматика современного русского литературного языка / отв. ред. Н. Ю. Шведова. Москва: Наука, 1970. 767 с.
5. Золотова Г. А. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса. Москва: Наука, 1982. 544 с.
6. Золотова Г. А. Синтаксический словарь: Репертуар элементарных единиц русского синтаксиса / отв. ред. Ю. Н. Караулов. Москва: Наука, 1988. 440 с.
7. Золотова Г. А., Онипенко Н. К., Сидорова М. Ю. Коммуникативная грамматика русского языка / под ред. Г. А. Золотовой. Москва: Институт русского языка им. В. В. Виноградова, 2004. 544 с.
8. Лекант П. А. Синтаксис простого предложения в современном русском языке. 3-е изд. Москва: Высшая школа, 2004. С. 219—236.
9. Лингвистический энциклопедический словарь [Электронный ресурс] / гл. ред. В. Н. Ярцева. Режим доступа : <http://lingvisticheskiy-slovar.ru/>
10. Русская грамматика: в 2 т. / гл. ред. Н. Ю. Шведова. Т. 2. Синтаксис. Москва: Наука, 1980.
11. Синтаксис современного русского языка: учебник для филологических специальностей университетов СНГ / Г. Н. Акимова, С. В. Вяткина, В. П. Казаков, Д. В. Руднев; под ред. С. В. Вяткиной. Санкт-Петербург: Факультет филологии и искусств СПбГУ, 2008. 347 с.

12. Современный русский язык / В. А. Белошапкова, Е. А. Брызгунова, Е. А. Земская и др. ; под ред. В. А. Белошапковой. 2-е изд., испр. и доп. Москва : Высшая школа, 1989. 800 с.
13. Современный русский литературный язык / П. А. Лекант, Н. Г. Гольцова, В. П. Жуков и др. ; под ред. П. А. Леканта. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Высшая школа, 1996. 462 с.
14. Чернцова Е. В., Фильчук Т. Ф. Синтаксис современного русского языка. Словосочетание. Простое предложение : учебное пособие для студентов специальности «Язык и литература (русский)» всех форм обучения. Харьков: ХНУ имени В. Н. Каразина, 2014. 156 с.

Додаткова

1. Арутюнова Н. Д. Предложение и его смысл: Логико-семантические проблемы. Москва: Наука, 2019. 384 с.
2. Буслаев Ф. И. Историческая грамматика русского языка. Москва: Учпедгиз, 1959. 625 с.
3. Виноградов В. В. История русских лингвистических учений. Москва: Высшая школа, 1978. 367 с.
4. Золотова Г. А. О традициях и тенденциях в современной грамматической науке // Вопросы русского языкознания. Вып. XII. Традиции и тенденции в современной грамматической науке. Москва, 2005.
5. Йокояма О. Б. Когнитивная модель дискурса и русский порядок слов. Москва: Языки славянской культуры, 2005. 424 с.
6. Ковтунова И. И. Современный русский язык. Порядок слов и актуальное членение предложения / учеб. пособ. для студентов пед. ин-тов по специальности «русский яз. и лит-ра». Москва: Просвещение, 1976. 239 с.
7. Матезиус В. О так называемом актуальном членении предложения // Пражский лингвистический кружок. Москва, 1967.
8. Падучева Е. В. О семантике синтаксиса (материалы к трансформационной грамматике). Москва: Наука, 1974. 292 с.
9. Падучева Е. В. Высказывание и его соотнесенность с действительностью (референциальные аспекты семантики местоимений). Москва: Наука, 1985. 271 с.
10. Падучева Е. В. Семантические исследования (Семантика времени и вида в русском языке; Семантика нарратива). Москва: Школа «Языки русской культуры», 1996. 464 с.
11. Палатовская Е. В. Сложное предложение в когнитивно-дискурсивном аспекте: монография. Киев: ПП Фирма Гранма, 2019. 400 с.
12. Потебня А. А. Из записок по русской грамматике. Т. 1–2. Москва: Учпедгиз, 1958. 536 с.
13. Пешковский А. М. Русский синтаксис в научном освещении. Москва: Учпедгиз, 1956. 511 с.
14. Русский язык : Энциклопедия / гл. ред. Ю. Н. Караулов. 2-е изд., перераб. и доп. Москва: Большая российская энциклопедия: Дрофа, 2008. 703 с.
15. Сиротинина О. С. Лекции по синтаксису русского языка : учеб. пособ. для филол. спец-тей ун-тов. Москва: Высшая школа, 1980. 141 с.
16. Скобликова Е. С. Синтаксис простого предложения (теоретический курс) : учеб. пособ. для вузов. 3-е изд., испр. и доп. Москва: Флинта, 2006. 320 с.
17. Теньер Л. Основы структурного синтаксиса. Москва: Наука, 1988. 656 с.
18. Фортунатов Ф. Ф. Избранные труды: в 2 т. Т. II. Москва: Учпедгиз, 1956. 183 с.
19. Шахматов А. А. Синтаксис русского языка. Москва: Эдиториал УРСС, 2001. 624 с.
20. Янко Т. Е. Коммуникативные стратегии русской речи. Москва: Языки славянской культуры, 2001. 384 с.

21. Янко Т. Е. Интонационные стратегии русской речи в сопоставительном аспекте. Москва : Языки славянских культур, 2008. 312 с.

ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ

Основна

1. Борковский В.И., Кузнецов П.С. Историческая грамматика русского языка. 2-е изд. Москва, 1965.
2. Васеко Е.Ф., Горшкова К.В. Историческая грамматика русского языка: Учебное пособие для практических занятий. Москва, 1994.
3. Горшкова К.В., Хабургаев Г.А. Историческая грамматика русского языка. Москва, 1981 (2-е изд. М., 1996).
4. Иванов В.В. Историческая грамматика русского языка. Москва, 1990.
5. Иванова М. В. Историческая грамматика русского языка. Москва, 2013
6. История русского языка: практикум / О. А. Черепанова, В. В. Колесов, Л. В. Капорулина, В. Н. Калиновская. Москва, 2007
7. Колесов В. В. История русского языка. Москва, Санкт-Петербург, 2005.
8. Низаметдинова Н.Н. Историческая грамматика русского языка. Москва, 2014.
9. Хрестоматия по истории русского языка / Авт.-сост. В.В. Иванов Т.А. Сумникова, Н.П. Панкратова. Москва, 1990.
10. Широкопад Е.Ф., Черняк Л.М. Историческая грамматика русского языка: Сборник заданий и упражнений. Харьков, 1991.

Додаткова

1. Древнерусская грамматика XII – XIII вв. Москва, 1995.
2. Дурново Н. Н. Избранные работы по истории русского языка. Москва, 2000.
3. Историческая грамматика русского языка. Морфология. Глагол / Под ред. Р. И. Аванесова, В. В. Иванова. Москва, 1982.
4. Колесов В. В. Мир человека в слове Древней Руси. Ленинград, 1986.
5. Кукушкина О. В., Ремнёва М. Л. Вид и время русского глагола. Москва, 1984.
6. Мейе А. Общеславянский язык. Москва, 1951.
7. Национальное возрождение и формирование славянских литературных языков. Москва, 1978.
8. Ремнёва М. Л. История русского литературного языка. Москва, 1995.
9. Толстой Н. И. История и структура славянских литературных языков. Москва, 1988.
10. Шахматов А. А. Историческая морфология русского языка. Москва, 1957.
11. Якубинский Л. П. Древнерусский язык. Москва, 1953.
12. Янович Е. И. Историческая грамматика русского языка. Минск, 1986.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО ЗАВДАННЯ

Вступне фахове випробування відбувається у письмовій формі та передбачає відповідь на 2 теоретичних питання. Відповідь на кожне з питань оцінюється у 50 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ РОБОТИ

За національною шкалою	За шкалою вищого навчального закладу	Визначення
5 (відмінно)	90–100	Робота відзначається повнотою і вичерпністю. Абітурієнт вільно орієнтується в

		концептуальному просторі курсу, володіє теоретичними та практичними знаннями з історичної граматики, лексикології та лексикографії, фонетики, морфеміка і словотвору, морфології, синтаксису, стилістики, культури мовлення, розуміє процеси розвитку мовних явищ; реалізує знання з основних понять і концепцій сучасної мовознавчої науки; вільно оперує мовознавчою термінологією; вміє самостійно аналізувати мовні факти і факти науки, демонструючи рівень мовної компетенції, різнобічні системні знання мовного матеріалу Імплементацию теоретичних знань до практики доведено до автоматизму
4 (добре)	70–89	Вище середнього рівня з кількома негрубими помилками. Абітурієнт володіє теоретичними знаннями, проте практичне їх застосування не є таким, що доведено до автоматизму. Загалом правильна робота з невеликою кількістю помилок. Абітурієнт має деякі прогалини в теоретичних знаннях, що не стосуються фундаментальних положень.
3 (задовільно)	50–69	Непогано, але зі значною кількістю недоліків. Істотні лакуни в теоретичних знаннях, навички практичної роботи не виходять за межі застосування лише основних теоретичних положень на практиці, є виключно репродуктивними. Виконання задовольняє мінімальні критерії. Мають місце серйозні помилки.
2 (незадовільно)	0–49	Теоретичні знання відсутні. Абітурієнт спроможний виконувати аналіз мовного матеріалу лише на елементарному рівні.

Вступник допускається до участі у конкурсному відборі для зарахування на навчання, якщо оцінка з вступного випробування складає не менше 50 балів.

Програма затверджена на засіданні приймальної комісії
протокол № 2 від 7 лютого 2022

Голова предметної комісії
Відповідальний секретар
приймальної комісії

Олена ЧЕРНЦОВА.
Сергій ЄЛЬЦОВ